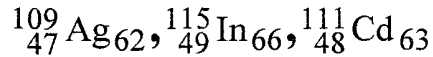

СТРУКТУРА АКТИВАЦІЙНИХ РІВНІВ ЯДЕР

І. В. Соколюк

Ужгородський державний університет, 294000, Ужгород, вул. Підгірна, 46. e-mail:

siv@gaser.uzhgorod.ua

В роботі проведено аналіз даних про активаційні рівні ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$, що спостерігаються в реакції $(\gamma, \gamma')^m$, спільно з даними з реакції одноступінчастої передачі. Визначені оболонкові конфігурації переходів з основного стану ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$ на активаційні рівні, які відповідають одноступінчастим переходам між підоболонками валентних $2p1f1g$ - і $1g2d3s1h$ -оболонки.

Вступ

Стійкий інтерес до реакції збудження ізомерних станів ядер в реакції непружного розсіювання гамма-квантів в області енергій збуджень вище енергії зв'язку нуклона привів до накопичення великого матеріалу з цього питання. Для десятків ядер отримані інтегральні та диференціальні перерізи збудження ізомерних станів ядер в реакції непружного розсіювання гамма-квантів, а для деяких ядер отримані характеристики активаційних рівнів (рівнів, через які відбувається заселення ізомерних станів). Це дозволило виявити окремі загальні закономірності збудження ізомерних станів і перейти до вивчення механізму протікання таких реакцій. Одною з центральних проблем є вивчення структури активаційних рівнів, а отже і механізму їх збудження.

Навряд чи можна в найближчий час вирішити дану проблему шляхом теоретичним. Але в ряді випадків, як нам представляється, на дане питання можна отримати відповідь при вивченні кореляцій між активаційними рівнями та рівнями, що спостерігаються в інших реакціях, зокрема в реакціях зриву та підхвату [1].

Теоретичний і експериментальний інтерес до ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$

пояснюється наявністю валентних протонів та нейтронів на різних підоболонках валентної оболонки цих ядер. Згідно оболонкової моделі, вони належать до протонної $1f2p1g$ -оболонки (оболонка з магічним числом $Z=50$) та нейтронної $1g2d3s1h$ -оболонки. Для повного заповнення протонної оболонки цих ядер бракує від трьох до одного протона. Тобто, в них заповнюється протонна підоболонка $1g_{9/2}$. Більш детально структура протонної $1f2p1g$ -оболонки буде розглянута нижче. Число нейтронів у розглядуваних ядрах змінюється від 62 до 66. В роботі [2] зверталась увага на імовірну магічність числа 64. Було показано, що магічність одної з оболонки (протонної або нейтронної) впливає на структуру іншої оболонки. Тому можна очікувати, що це буде впливати на механізм заселення ізомерних станів даних ядер.

Оболонкова структура активаційних

рівнів ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$

Ядра $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$. Збудження

ізомерних станів ядер ^{109}Ag , ^{115}In в реакції (γ, γ') вивчалось в роботі [3,4]. Одержані в цих роботах енергії активаційних рівнів приведені в таблицях 1, 2. В цих же таблицях приведені спектроскопічні

характеристики, отримані в реакціях однопротонної передачі.

Таблиця 1. Спектроскопічні характеристики рівнів ядра $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$.

E кеВ	J^π	Γ_m/Γ	$^{110}_{48}\text{Cd}_{62} (d, ^3\text{He})$			$^{108}_{46}\text{Pd}_{62} (^3\text{He}, d)$			$E^a, \text{кеВ} [4]$	конфігурації переходів
			l	n_{lj}	S^-	l	n_{lj}	S^+		
0	$1/2^-$		1	$2p_{1/2}$	1.3	1	$2p_{1/2}$	0.86		
88	$7/2^+$								metastable	
132	$9/2^+$	*	4	$1g_{9/2}$	5.6	4	$1g_{9/2}$	2.4		
311	$3/2^-$		1	$2p_{3/2}$	0.8	1	$2p_{3/2}$	0.43		
415	$5/2^-$	*	3	$1f_{5/2}$	**	(3)		≈ 0.2	410 ± 10	$3f_{5/2} \rightarrow 2p_{1/2}$
701	$3/2^-$	*	1	$2p_{3/2}$	0.6				680 ± 30	$3p_{3/2} \rightarrow 2p_{1/2}$
707	$1/2^+$					0	$3s_{1/2}$	0.29		
724	$3/2^+$	*								
735	$5/2^+$	*	2	**	0.2	2	$2d_{5/2}$	1.9		
862	$5/2^-$	*	3	$1f_{5/2}$	0.7				855 ± 5	$3f_{5/2} \rightarrow 2p_{1/2}$
869	$5/2^+$	*				2	$2d_{5/2}$			
890	$9/2^+$		4	$1g_{9/2}$	0.7					
911	$7/2^+$	*				4		2.7		
1091	$(9/2)^-$									
1098	$(5/2)^+$									
1210	$(9/2)^+$		4	$1g_{9/2}$	0.5				1210 ± 10	$1g_{9/2} \rightarrow 2p_{1/2}$
1260	$(1/2)^-$					(1)		0.2		
1324	$3/2^-$	*	1	$2p_{3/2}$	0.7					
1430	$(1/2)^+$					0		0.03		
1490	$5/2$					2		0.36		
1500	$3/2^-$		1	$2p_{3/2}$	0.4				1480 ± 10	$2p_{3/2} \rightarrow 2p_{1/2}$
1524	$(3/2)^-$									
1599										
1613	$(1/2)^-$									
1658	$(1/2)^+$					0	$3s_{1/2}$	0.2	1675 ± 10	$2p_{1/2} \rightarrow 3s_{1/2}$
1736	$(3/2)^-$									
1792	$(7/2)^-$									

З таблиці 1 видно, що для ядра ^{109}Ag в реакції (γ, γ') спостерігаються активаційні рівні, котрі також себе проявляють в реакції $^{110}_{48}\text{Cd} (d, ^3\text{He})$. Враховуючи те, що у ядра ^{110}Cd в основному стані протонні підоболонки $2p_{1/2}$, $2p_{3/2}$, $1f_{5/2}$ повністю заповнені, а на підоболонці $1g_{9/2}$ є 8 протонів, можна зробити висновок, що для того, щоб заселити рівні з енергіями 410 кеВ, 680 кеВ, 855 кеВ, 1210 кеВ, необхідно здійснити протонний перехід з підоболонки $1f_{5/2}$, $2p_{3/2}$, $1g_{9/2}$ на підоболонку $2p_{1/2}$, так як ці рівні є дірками у відповідних підоболонках. Окремо стоїть

справа з активаційними рівнями з енергіями 1480 кеВ та 1675 кеВ. Цим рівням можна приписати рівні з енергіями 1490 кеВ ($5/2^+$) та 1658 кеВ ($1/2^+$) відповідно. Ці рівні спостерігаються в реакції $^{108}_{46}\text{Pd} (^3\text{He}, d)$. Так як в цій реакції проявляє себе підоболонка $2p_{1/2}$, то це означає, що вона в ядрі $^{108}_{46}\text{Pd}$ незаповнена. В такому разі для збудження активаційних рівнів з енергіями 1490 кеВ та 1658 кеВ необхідно у ядрі ^{109}Ag перевести протон з підоболонки $1p_{1/2}$ на підоболонки $3d_{5/2}$ та $3s_{1/2}$, тобто здійснити переходи $2p_{1/2} \rightarrow 3d_{5/2}$ та $2p_{1/2} \rightarrow 3s_{1/2}$.

Звертає на себе увагу те, що перехід $2p_{1/2} \rightarrow 3s_{1/2}$ спостерігається і в ядра ^{77}Se , лише в нейтронній оболонці.

Таким чином можна зробити висновок, що активаційні рівні ядра ^{109}Ag в реакції (γ, γ') збуджуються шляхом однопротонних переходів між підоболонками верхньої оболонки даного ядра.

Активаційні рівні для ядра ^{115}In , котрі отримані в роботах [3,4] приведені в таблиці 2. В цій же таблиці приведені спектроскопічні характеристики рівнів, котрі спостерігаються в реакціях однопротонної передачі. З таблиці 2

видно, що активаційні рівні, які спостерігаються в реакції (γ, γ') , корелюють з рівнями, що спостерігаються в реакціях однопротонної передачі. Це означає, що аналогічно, як для ядра ^{109}Ag , активаційні рівні формуються в результаті однопротонних переходів. Конфігурації переходів приведені в цій же таблиці.

Отже аналогічно, як і для ядер ^{77}Se та ^{87}Sr [3], для ядер ^{109}Ag та ^{115}In активаційні рівні, які спостерігаються в реакції (γ, γ') формуються шляхом одноступінчастих переходів між підоболонками верхньої оболонки даних ядер

Таблиця 2. Спектроскопічні характеристики рівнів ядра $^{115}_{49}\text{In}_{66}$.

E, кеВ	J^π	Γ_m/Γ	$^{114}\text{Cd}(^3\text{He}, d)$			$^{116}\text{Sn}(d, ^3\text{He})$			$E^a, \text{кеВ}[3]$	Конфігурації переходів
			<i>l</i>	<i>nlj</i>	S^+	<i>l</i>	<i>nlj</i>	S^-		
0	$9/2^+$		4	$1g_{9/2}$	0.9	4	$1g_{9/2}$	7.4		
336	$1/2^-$		1	$2p_{1/2}$	0.14	1	$2p_{1/2}$	1.7		
597	$3/2^-$	*	1	$2p_{3/2}$	0.15	1	$2p_{3/2}$	2.0	600 ± 10	$2p_{3/2} \rightarrow 1g_{9/2}$
829	$3/2^+$	*	2+0	$3d_{3/2}$	0.3+0.3				830 ± 10	$2g \rightarrow 2d$
864	$1/2^+$	*								
934	$7/2^+$	*	4+2		8.5+0.86	*			932 ± 2	$2p \rightarrow 1g$
941	$5/2^+$	*							943 ± 2	$2g \rightarrow 2d$
1041	$5/2^-$	*				3	$1f_{5/2}$	0.7		
1078	$5/2^+$	*				*			1078 ± 3	$2p \rightarrow 2d$
1132	$11/2^+$									
1192	$(3/2)$	*								
1287	$1/2-5/2^-$	*				*				
1290	$13/2^+$									
1347	$(5/2^-)$	*								
1418	$(9/2^+)$	*								
1449	$9/2^+$	*	4	$1g_{9/2}$	0.32	4	$1g_{9/2}$	1.2		
1463	$7/2^+$	*								
1470	$1/2, 3/2^-$					1	2p	0.3	1465 ± 5	$2p_{3/2} \rightarrow 1g_{9/2}$
1478		*								
1486	$9/2^+$					4	$1g_{9/2}$	1.7		
1497	$(7/2^+)$	*							1495 ± 5	
									1565 ± 10	
1602	$(7/2^+)$									
1609	$(7/2^+)$	*								
1640	$1/2, 3/2^-$					1	2p	0.4	1635 ± 15	$2p_{3/2} \rightarrow 1g_{9/2}$
1650	$3/2^+$		2	$2d_{3/2}$	0.5, 0.65					
1737	$(9/2^+)$	*								

Ядро $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$. В роботах [4,5], використовуючи пучок електронів (з енергією до 3 MeV) та γ -квантів, проводилось дослідження збудження ізомерного стану ядра $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$. В результаті було виявлено три активаційні рівні з енергіями $740\pm 10\text{keV}$, $1120\pm 10\text{keV}$ та $1330\pm 10\text{keV}$. Низьколежачі рівні цього ядра вивчалися також в реакціях (n,γ) , $(n,p'\gamma)$, $(\alpha,3n\gamma)$, $(^3\text{He},2n\gamma)$, (p,p') , (d,d') , (d,p) , (d,t) . Енергетична схема рівнів отримана в цих реакціях приведена в таблиці 3. В цій же таблиці приведена спектроскопічна інформація рівнів отримана в реакціях однонуклонної передачі та енергії активаційних рівнів, що спостерігаються в реакції $(\gamma,\gamma')^m$ (дані взяті з файла ENSDF[6]). Згідно оболонкової моделі, в ядрі $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$ мають бути заповнені нейтронні $2d_{5/2}$ - та $1g_{7/2}$ - оболонки. Як видно з таблиці, нейтрони розкидані по $2d_{5/2}$ -, $1g_{7/2}$ -, $3s_{1/2}$ -, $1h_{11/2}$ -, $2d_{3/2}$ -підоболонках $1g_{7/2}d_{3/2}h$ -оболонки. Це може бути результатом впливу нейтронної $1g_{7/2}d_{3/2}h$ -оболонки, на якій число нейтронів близьке до числа 64, яке є претендентом на магічне число [2].

З таблиці 3 видно, що однозначної відповідності між енергіями активаційних рівнів та рівнями, що спостерігаються в реакціях іншого типу не має. Згідно експериментальних даних (файл ENSDF[6]), претендентами на активаційні рівні можуть бути рівні з енергіями 681, 705, 831, 968, 1151, 1339 кеВ (в таблиці 3 вони позначені знаком - *).

В області енергій першого активаційного рівня з енергією $740\pm 10\text{keV}$, згідно схеми γ -розпаду, претендентом на активаційний рівень є рівень з енергією $705 \pm 10\text{keV}$ ($J^\pi = 7/2^+$). Цей рівень через рівень з енергією 681 кеВ ($J^\pi = 9/2^-$) приводить до заселення метастабільного рівня. В цій області енергій є рівень з енергією 736 кеВ, який спостерігається лише в реакції непружного розсіювання протонів та дейтронів. Але згідно експериментальних

даних (файл ENSDF[6]) він не заселяє метастабільний стан.

Рівень з енергією $705\pm 10\text{keV}$ ($J^\pi = 7/2^+$) (якому ми приписуємо активаційний рівень з енергією $740\pm 10\text{keV}$, що спостерігається в реакції $(\gamma,\gamma')^m$) спостерігається в реакціях однонуклонної передачі $((d,t)$, (d,p)). Згідно даних з цих реакцій слідує, що він формується підоболонкою $1g_{7/2}$. Це означає, що даний активаційний рівень формується шляхом однонуклонного переходу з більш низьколежачої підоболонки (для конкретизації конфігурації даного переходу бракує експериментальної інформації про оболонкову структуру основного стану ядра Cd) на підоболонку $1g_{7/2}$. Але ми можемо сказати, що даний активаційний рівень формується за рахунок однонуклонного переходу.

В області енергій другого активаційного рівня з енергією $1120\pm 10\text{keV}$, претендентом на активаційний рівень є рівень з енергією $1151\pm 10\text{keV}$ (який через рівень з енергією 705 кеВ приводить до заселення метастабільного стану ядра $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$). В цій області енергій в реакції однонуклонної передачі спостерігається рівень з енергією $1130\pm 20\text{keV}$ і він формується $1d_{5/2}$ підоболонкою. Цей рівень згідно даних (файл ENSDF) спостерігається лише в даній реакції, тому ми ідентифікуємо ці два рівні як один рівень з енергією $1151\pm 10\text{keV}$ і спіном $J^\pi = 5/2^+$. Таким чином даний активаційний рівень також формується за рахунок однонуклонного переходу на нейтронну підоболонку $1d_{5/2}$. Як і в попередньому випадку конфігурацію переходу ми не можемо визначити через відсутність інформації про оболонкову структуру основного стану ядра Cd.

Наступний активаційний рівень спостерігається при енергії $1330\pm 10\text{keV}$. В цій області енергій претендентом на активаційний рівень є рівень з енергією 1339keV ($J^\pi = 13/2^-$), який приводить до

Таблиця 3. Спектроскопічні характеристики рівнів ядра $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$.

E, KeV	J^π	Γ_m/Γ	$^{112}\text{Cd}(d,t)$ $^{110}\text{Cd}(d,p)$		$E^a, \text{keV}[4]$	конфігурації переходів
			l	nlj		
0	$1/2^+$		0			
245	$5/2^+$		2			
342	$3/2^+$		2			
396	$11/2^-$		5			
417	$7/2^+$		4			
620	$5/2^+$		2			
681	$(9/2)^-$	*				
705	$7/2^+$	*	4		740 ± 10	$? \rightarrow 1g_{7/2}$
736	$3/2, 5/2^+$					
753	$5/2^+$					
755	$3/2^+$					
831	$(7/2)^-$	*				
854	$7/2^+$					
856	$3/2^+$					
865	$3/2^+$		2			
867	$3/2^+$					
968	$15/2^-$	*				
986	$9/2^+$					
1017	$3/2^+$					
1020	$1/2^+$		0			
1047	$(7/2^+)$					
1057						
1078	$3/2^+$					
1116	$3/2^+$					
1118	$3/2^+$					
1130			2		1120 ± 10	$? \rightarrow 2d_{5/2}$
1151	$(5/2^+)$	*				
1186	$1/2^+$		0			
1190	$3/2^+$					
1257	$11/2^+$					
1275	$(5/2^+)$					
1289						
1299	$(7/2^+)$					
1322						
1326	$1/2, 3/2^+$					
1340	$(13/2)^-$	*			1330 ± 10	
1341	$1/2, 3/2$					

заселення метастабільного стану ядра $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$. Цей рівень спостерігається в реакціях $(\alpha, 3n\gamma)$ та $(^3\text{He}, 2n\gamma)$. Він належить до смуги, побудованої на ізомерному стані з енергією 396 кеВ (J^π

$=11/2^-$). Для того, щоб заселити цей рівень з основного стану з спіном $1/2^+$ необхідно здійснити γ -перехід М6- або Е7-мультипольності, що мало імовірно. Тому скоріше всього даний рівень формується

за рахунок взаємодії γ -квантів з нейтронами $1h_{11/2}$ -підоболонки.

З наведеного вище можемо зробити висновок, що активаційні рівні формуються за рахунок однонуклонних переходів в рамках валентної $1g2d3s1h$ -оболонки.

Висновки

Проведений спільний аналіз експериментальних даних про активаційні рівні ядер та спектроскопічних даних рівнів, що спостерігаються в реакціях однонуклонної передачі показав, що активаційні рівні в реакції непружного розсіювання гамма-квантів формуються через однонуклонні переходи між підоболонками валентної оболонки розглядуваних ядер. Це дозволило провести ідентифікацію окремих активаційних рівнів та визначити їх оболонкову структуру і тип гамма-переходів.

Слід відмітити, що для більш детальної ідентифікації активаційних рівнів, необхідна додаткова інформація про спектроскопічні характеристики ядерних рівнів з реакцій однонуклонної передачі з утворенням ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$,

$^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$. Звертає на себе увагу перспективність наближення в якому збуджені стани ядра $^{115}_{49}\text{In}_{66}$ розглядається, як діркові стани в остові $^{116}_{50}\text{S}_{116}$ та стани типу частинка з остовом $^{114}_{48}\text{Cd}_{66}$. Аналогічна ситуація спостерігається для ядер $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, де збуджені стани можна розглядати як дірки в остові $^{110}_{48}\text{Cd}_{62}$, та стани типу частинка з остовом $^{108}_{46}\text{Pd}_{62}$. У випадку основного стану ядер $^{108}_{46}\text{Pd}_{62}$ велику роль напевно відіграють сили спарювання. Тому, що у випадку даних ядер підоболонка $2p_{1/2}$ проявляє себе в реакціях протонного підхвату та зриву. Така поведінка протонної оболонки ($Z=50$), можливо пов'язана з впливом магічного числа $N=64$.

Отримані результати говорять про необхідність теоретичних рохрахунків в наближенні однонуклонних переходів в рамках оболонкової моделі. А також необхідні експерименти для більш прецизійного визначення енергій активаційних рівнів.

1. V.S. Dzjamko, I.V. Sokolyuk, T.M. Zajac, *Hyperfine Interact.*, 107,175 (1997)
2. V.A. Morozov, *Rapid communicat. JINR, Dubna, No.7[33]*, 53(1988).
3. M. Boivin, Y.Caushois, X. Heno, *Nucl. Phys.*, A176, 3, 626(1971).
4. M. Boivin, Y.Caushois, X. Heno, *Nucl. Phys.*, A137, 3, 520(1969).

5. E.C. Booth, J. Brownson, *Nucl.Phys.*, 66, 3, 529(1965).
6. *Evaluated Nuclear Structure Data File*, (National Nuclear Data Centre, Brookhaven National Laboratory, Upton, New York).

STRUCTURE OF ACTIVATION LEVELS OF THE $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$ NUCLEI

I. V. SOKOLYUK

Uzhgorod State University, 294000, Pidgirna str., 46, Uzhgorod, e-mail: siv@gaser.uzhgorod.ua

The result on the activation levels of $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$ nuclei observed in $(\gamma, \gamma')^m$ reaction along with the data concerning one-nucleon transfer reaction, are analyzed. The shell configurations of transitions from $^{109}_{47}\text{Ag}_{62}$, $^{115}_{49}\text{In}_{66}$, $^{111}_{48}\text{Cd}_{63}$ nuclei ground state to the activation levels, corresponding to one-nucleon transitions between the subshells within the upper unfilled $2p1f1g$ - and $1g2d3s1h$ -shell, are determined.